

kultúra ápolása érdekében, a provinciális beszűkülés ellen. Nagyszalontán, Tordán, Érmihályfalván, Besztercén — de nemegyszer még Nagyváradon vagy Temesvárt, Brassóban is — ezek az irodalmi körök „hozzák házhoz“ az ország legjobb íróit, folyóiratok szerkesztőit, neves tudósokat vagy művészeket. És ez már összefügg a Gálfalvitól említett és joggal helyeselt „sokszögesítéssel“ — az „irodalomköz-pontosság“ ésszerű feloldásával. Az a statisztikai adat sem elhanyagolható, hogy e vidéki körök tagjainak jelentős hányada a műszaki értelmiség köréből kerül ki, sőt nemritkán maguk az „alkotók“ is innen verbuválódnak. Nem lekiacsiyolendő lehetőség ez irodalmunk szemszögéből sem (jóllehet mai orvos-csehovjainkat, -né-methlászolóinkat, ifjú mérnök-voznyszenszkiijeinket még nem ismerjük).

Az irodalmi körök szerepének közgyi tudatosítása persze csak az első lépés a lehetőségek materializálásában. Valóban fontos volt elosztatni a bizalmatlanságot kisebb-nagyobb városainkban e körök tevékenysége körül, de legalább ilyen fontos most már felszámolni a féldilettánsok s a pódiumra vágyó kezdők féltékenységét, illetve az írók, kritikusok nemtörődőmségét. Miért ne volna megvalósítható — ahogy Miron Radu Paraschivescu megvalósította Bukarestben — a legjobbak, a fiatalokat leginkább vonzó, alakító egyéniségek részvétele e „munkában“, miért ne válhatnának újra — ahol megvan rá a lehetőség — intellektuális fórumokká is az elsődlegesen népművelési formák? Bizonyára szükség lesz munkamegosztásra e kettős cél érdekében, de kár volna valamelyiket is feladni.

Itt következő versösszeállításunkat, amelyben már ismert és még ismeretlen nevek együtt szerepelnek, érvnek szánjuk az irodalmi köröket lebecsülő nézettel szemben. A *Forrás* második nemzedékéhez hasonló „forrás“ miért ne ismétlődhetne meg a hetvenes években?

Kántor Lajos

BÖSZÖRMÉNYI ZOLTÁN (Kolozsvár)

SZFÉRÁK

Versem világ,
világé a versem
s nem gyűjtök rőzsét,
sem illúziókat.

HOL TÉVEDEK

Hol tévedtem,
és tévedtem-e egyáltalán,
ha az emberiségnek minden
szavát elhittem?
Tévedni csak én szoktam,
mindig csak Én, Én,
pedig már lehetne egyszer úgy is,
hogy Te, Ó, Ti, Ók,
De hol tévedek most is,

ha már-már letisztulni
látom magamban a világot,
ha gondolataim nem a füstös
állomásokon vesztegelnek,
hanem kifutottak a nyílt pályára,
hol tavasz van és napsütés,
csak fény, fény,
vakító és fehér?

MARKÓ BÉLA (Kolozsvár)

IDEGENBEN

I.

Virágok örlik testemet
csupa kék folt az ibolyáktól
szememen szíromlevelek
dideregnek míg tavaszt játszom

rebbenő könnyű pipacsok
gyűlnek bennem mint vérrögök
minden pillangó rámsuhan
és minden gyöngyöm szétpörög

körbefognak a kaktuszok
— szétmorzsolják az arcomat
hús kardvirágok lengetik
felém a fényes kardokat.

II.

Én állok
figyelem a madarak röptét
egyre fennebb
míg bemázolják magukat
álcázó színnel égszínkéssel.

III.

Itt állok
immár évezredek óta
Demoszthenész

NÉMETI RUDOLF (Kolozsvár)

AZ ÖTÖDIK ÉVSZAK

csak ezt a csendet
nem elvetélni

csak megőrizni
ezt az utolsó várat

nyelvem alatt a magam
egyetlen kavicsával
ringatnálak fürdetnélek
titeket
ki-kidobnálak a csend
szikkadt partjára
s még mindig dadogós vagyok
ringat és fürdet a tenger
titeket
ki-kidob szikkadt partjára
nyelve alatt a maga
sokezer kavicsával.

IV.

Ó anyám
virágok örlik testemet
csupa kék folt az ibolyáktól
hajnalok kamrahűvöséből
terítsd meg nekem a reggelt
terítsd meg nekem a tájat
hol még a körmök alá kérezkedik
a föld ha nyár van
terítsd meg nekem eső utáni
száritkozását a füveknek
harmatnyi mosolyát valaki
lánynak
terítsd meg nekem a fákat
mielőtt szürke városok felett
azok is magasba szállnak:
zöld füstgombái
egy ismeretlen robbanásnak.

az ötödik évszak
úgyis lerombol majd

és bekerít
tátongó sivataggal

A VÉRZŐ ANGYAL

Nagy Lászlónak

tengerében a télnek
ó felszalagozott szomorúság
két szikla közt állok némán
szememben mulandó jóság

bekerített e dörgő idő
rózsáim sorra lefejezve
ráhullt a vérző angyal
egyetlen igaz menyegzőmre

PAIZS TIBOR (Kolozsvár)

MI KÖZÖM...

Mi közöm a szarvasok tróféáihoz,
mi közöm a szilfák, nyírfák
és tűlevelűek erdeiben
borongó csöndhöz,
mi közöm a tengerregékhez,
vagy mi közöm
a nyugati tőzsdeviszonyokhoz,
a hidegháború megszállottaihoz?

Egy európai kisváros
lakója vagyok csupán,
nem ültem repülőgépen,
nem másztam tárnák mélyére,
nem láttam felhőkarcolókat,
sem keleti hómezőket,
és furamód
nem is érzek
semmilyen kozmikus vágyódást.

Egy európai kisváros
megrögzöttjeként élek
kis utcák, kis bérházak,
kis terek, kis nők
társaságában,
ők érdekelnek.

Mert itt is van gyárduda
és munkapad
és bár és illemhely,
érvényes itt is a tizparancsolat,
itt is vannak iskolák
és kórházak és börtönök,
itt is van takarékpénztár
és sarki koldus
és poroslevelű fák,
itt is van zöldségpiac
és csirkepiac és ócskapiac
és itt is van sétatér és korzó
és itt is élnek nők, férfiak
és gyerekek,
este lefekszenek,
nappal dolgoznak, tanulnak
veszekszenek és szeretnek.

Kell-e ennél több?

Csak lenne elég az a negyven,
ötven vagy nyolcvan év,
hogy közvetlen környezetemre
ráérezek.

PETHŐ LÁSZLÓ (Marosvásárhely)

ÓLOMKATONÁK

Ólomkatonák menetelnek —
— kint vihog az ősz —
szavak telepednek asztalomra
próbálom összerakni —
bal-jobb-bal — menetelő
katonák — arcnélküliek —
két platán beáll a sorba —

Gondolj valamire —
„holnap feltámadnak az
elsikkasztott mondatok“
József Attila jön be az ajtón

kint Szabédi várakozik
— vihog az ősz —
bal-jobb — ólomkatonák —

Állj! — még nincs itt
a sínpár-óra —
„tudom te is fázol“
— még vihog az ősz —
betűk menetelnek:
ó-lom-ka-to-nák —
bal-bal-bal — kattog a vonat —

A CSEND FIA

Apáczai Csere János emlékére

A csend elringatta
fiát — s lépett egyet
kelet felé — hátha
ott jobban hallja
a kábult Európa
szívverését — — —
„hol nincsen halál
ott élet sem
létezhet“ — csak a
csend pusztíthat
bennünk és bennünket
mert az élet csúcsaitól

nem látszanak a
temetők s a vajúdo
asszonyok — de akit
európainak szültek az
utak az megborzad
ha szemléli önmagát:
— hát ilyenek vagyunk?
ilyen a csend is:
babusgatja s elringatja
kékrevert fiát
aztán odaadja másnak —
a léten túli hallgatásnak

NAGYGARDA JÓZSEF (Marosvásárhely)

ADALÉK A VERSHEZ

Valamit egyszer elvesztettünk,
Ami részünk volt, mindenkié.
Ez nagyon természetesnek tűnt
akkor,

Mint ahogy minden egyszerű, ami
a mienk.
Majd jöttek a költők,
És megpróbálták valamit
visszaszerezni

ZIRKULI PÉTER (Bukarest)

MÁS HANG

Más hang ez.
Fogyó lelked nélkül ébredsz.
Más világ is.
Bár őrzi azt a más világit,
aki vagy,
hogy el ne tékozzol magad
végtéppen itt,
csak apránkint add föl részeid.

Előbb a rétek
tűnnek el belőled.
Aztán a víz.
Kiszárad még a Szamos is.
A hunyorgó házak,
álmódba se lássad,
varangylábbal odébbállnak.
Nyomuk
emlékül égbe kunkorul.
Sosem lesz többé út
az az út,

NYULAS SÁNDOR (Torda)

CSAK EGY PILLANATRA

most álljunk meg itt
mögöttünk millió ősz fejjel
rohanó unokák előtt
fülünkhöz szorított órákkal
így álljunk
pohárral kezünkben
míg vonatok füttyölnek
és vigyázzban mankókkal is
kilőtt sisakok előtt
most álljunk meg itt
a ki tudja hányadszor leeső esőben
markunkban ezernyi nedves kézzel
rögtönzött színpadon

s tán nem is volt
más, mint képzelt ösvény csupán,
minden után.

De az a minden
— tüzes szög a talpad alá
égő egék fejed fölé
majd behunytak fátyol mögé
fátyol mögé csalán közé —
az a minden . . .

Más világ ez.
Fogyó lelked nélkül ébredsz,
hogy becsapd még magad:
elfelejtéd;
míg
apránkint
szétosztod részeid.

vérszegény tapsban
és álljunk meg így
az egyszerűlt ösvényünk szélén
a sohasem látott magvaknál
zöldbe borulva
most álljunk meg itt
míg Európa járdáin fölseprik
nyomaink és sárga autókról
csermelybe, patakba, folyóba
szórják
most álljunk meg itt —
és rohanjunk tovább

GULÁCSI JÓZSEF (Szatmár)

FIKCIÓK

Egy fehér pillanatomban
beletapostam egy nyaláb fikciót a
homokba.
(Házunk előtt roskadozott egy
rakás.)

Nem tudom, mi sugallhatta,
hogy belőle betont keverjek,
és öntsek egy bunkert.
A falaktól árnyékolt talaj-korong
békahideg némaságában
cédán vigyorogtak satnya, perverz
virágaim.

Megbosszulta magát a
megbolygatott Csend;
krárogott egy rondát,
vaskakadukat köpött,
vagdaljanak szét minden fészlő
hangot.

A Semmit szerette,
s összefonódott vele,
mint Laokoón a kígyókkal,
Én a káva körül rohangáltam,
tördeltem a kezeimet,

míg rám nem szólt apám,
hogy menjek dolgomra.
Nélkülem jelentéktelen semmi lett
az egész,
mint éltető árama nélkül a
villamoszék.

Valahol koldus, ázott verébrajban
csaponganak fikcióim.
Magam sem tudom már, mik voltak,
és hiába is markolásznám az
agyamat.

(Akiket nem ismerünk,
a mi szempontunkból annyi,
mintha nem léteznének.)

Mindegy.)
Keresni kellene őket valahol
a fehér pillanatok legelőjén.
Nem indulok.

Markáns, ismerős új fogalmak
tartanak fogva a clair-obscur
melegében.

A kenyereembe dagasztom őket,
és velük élek.

KÓNYA SÁNDOR (Aranyosgyéres)

SÓHAJ

pernye
tűz
füst
múlt
jelen
jövő
pernyében összeomló
nyomok

tűzből hiányzó
gondolatok
s füst
füst
füstölő gondolat!
Ebből
se
lesz
vers

KOMÁN JÁNOS (Bélbor)

AZ ELLENTÉTEK HŰSÉGE

Hozzád vagyok kötve,
mint dühös tengerhez az őrszem
partok;

Hozzád vagyok kötve,
mint őszinte éggel sziporkázó
csillagok.

Láttál-e lázadó vizet halk gőzfelhők
nélkül?

Látod, a szelíd tűz is mérges
zsaráttal békül?

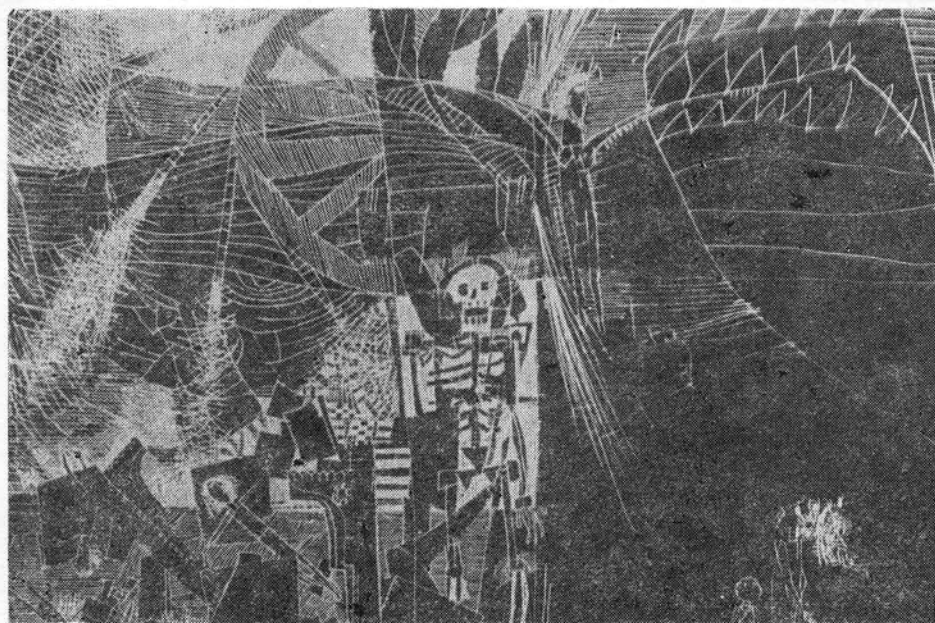
Nem élhetek nélküled, mert Te
vagy most a dalom
kurta köntösében a forró tartalom.

SIMONFY JÓZSEF (Zilah)

ÁSÍTÁSNYI DAL

Nappalokkal
teletűzdelt
szemem alatt
baglyok elnyúlva
csókolóznak

nehezen oldható bökökre
csukódtak bennem a versek

Arkossy István: Prométheusz